

Młotek, trąba słonia, a może krasnoludek? W co może zamienić się język.

Naturalną potrzebą dziecka jest potrzeba zabawy. Jak sprawić by żmudne ćwiczenia logopedyczne były dla niego przyjemnością, a nie przykrym obowiązkiem. Są na to sposoby!

Jednym z warunków prawidłowej wymowy są sprawne narządy mowy – język, wargi, podniebienie. Od samego początku dziecko ćwiczy swój aparat mowy. Ssanie, jedzenie z łyżeczki, odgryzanie, rzucie to czynności pokarmowe, dzięki którym dziecko doskonali sprawność swoich narządów mowy. Jest jednak wiele czynników, które mogą zaburzać prawidłowy rozwój w obrębie aparatu mowy. Dlatego tak ważne jest, by jak najszybciej rozpocząć ćwiczenia logopedyczne.

Wiele dzieci ma trudność z uniesieniem języka do wałka dźwiękowego, tzw. pionizacją. Umiejętność ta jest niezbędna do prawidłowej wymowy głosek dźwiękowych, czyli głosek l, sz, rz, cz, dż, czy r. Ta ostatnia zresztą przysparza wiele trudności, gdyż wymaga precyzyjnego, szybkiego ruchu czubka języka – wibracji. Sprawną pracę języka w płaszczyźnie pionowej można uzyskać dzięki regularnym, codziennym ćwiczeniom. Jak sprawić, by były one dla dziecka atrakcyjne?

Najlepiej, aby mama, tata, czy logopeda na czas ćwiczeń stał się czarodziejem, który zamieni język dziecka w przeróżne zwierzątka, rośliny czy przedmioty. Wtedy wszystkie ćwiczenia staną się dużo łatwiejsze do zrozumienia i wykonania. Uruchomią również tkwiące w dziecku pokłady kreatywności i zaspokoją potrzebę zabawy. Oto pomysły, które można wykorzystać do ćwiczeń pionizacji języka:

- ❖ Słonik – Twój język to trąba słonia. Słonik podnosi trąbę do góry. Ty również podnieś swoją trąbę i dotknij „górkę”¹ za ząbkami.
- ❖ Żyrafa – Twój język to żyrafa, która chce dosięgnąć do smakowitych listów na czubku drzewa. Podnieś język do góry i dotknij „górkę” za ząbkami.
- ❖ Biedronka – namaluj biedronce czarne kropki na skrzydełkach. Dotykaj czubkiem języka podniebienia w różnych miejscach. Ile kropek udało Ci się namalować?
- ❖ Kangur – Twój język to kangur, który uwielbia skakać. Skacz swoim językiem i dotykaj „górkę” za ząbkami. Ile podskoków potrafisz wykonać?
- ❖ Konik – Twój język to wesoły konik, który uwielbia galopować. Naśladuj biegnącego konia – przyklejaj język do podniebienia, a potem szybko i mocno go odklejaj.
- ❖ Zebra – namaluj zebra biało-czarne pasy. Przesuwaj czubek języka po podniebieniu w różnych kierunkach.
- ❖ Dzieciół – Twój język to dzieciół, który stuka w drzewo. Stukaj czubkiem języka o „górkę” za ząbkami. Ciekawe czy jesteś pracowitym dzieciółem?
- ❖ Wiewiórka – Twój język to zwinna wiewiórka, która skacze po gałęziach drzew. Przeskakuj czubkiem języka po górnych ząbkach po kolei.
- ❖ Muchomor – namaluj muchomorowi białe kropki na kapeluszu. Dotykaj czubkiem języka podniebienia w różnych miejscach.
- ❖ Szczoteczka do zębów – Twój język to szczoteczka do zębów. Przesuwaj koniuszkiem języka po górnych ząbkach, najpierw na zewnątrz, a później od wewnątrz.

1 W ten obrazowy sposób został nazwany wałek dźwiękowy, czyli miejsce za górnymi siekaczami, gdzie znajduje się czubek języka przy artykulacji głosek dźwiękowych.

- ❖ Młotek i gwoździe – Twój język to młotek, który przybija gwoździe. Stukaj czubkiem języka w „górkę” za ząbkami. Ile gwoździ potrafisz przybić?
- ❖ Pędzel – Twój język to pędzel, który maluje sufit. Pomaluj swoje podniebienie. Na jaki kolor je pomalowałeś?
- ❖ Krasnoludek – Twój język to krasnoludek, który bardzo chce zajrzeć do gardła. Ma nawet ze sobą latarnię, aby oświetlić sobie drogę. Przeciągnij językiem po podniebieniu, zacznij od „górkę” za ząbkami i poruszaj się w kierunku gardła.

Opracowała: Katarzyna Socha
logopeda w Zespole Szkół im. Brata Ałojzego Kosiby w Wieliczce